

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Oratio In Fvnerem Reverendi Viri D. Martini Lutheri

Melanchthon, Philipp

Viebergae, 1546

VD16 M 3416

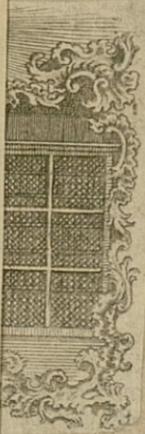
urn:nbn:de:bsz:31-61836

VES IN
M DE
ARA
THER

3 A

99

63 A 799 R

-
- 1.) Bicarido, A., Quaestiones novae, in libellum de Sphaera Johannis de Sacro Busto...
M. Titel-Holzschn.-Bordüre. Ffm. P. Brubach. 4 nn., 84 n. Bl.- 2.) Riccius, St., Quaesti
unculae in eclogas Virgilii. argumenta Ph. Melanchthon. Ebd. 1546. 40 n., 20 nn.
Bl.- 3.) Melanchthon Ph., Historia de vita et actis Mat. Lutheri... O. O. 1548. 37 nn.
Bl.- (4.) Ders., Oratio in funere... Mart. Lutheri Wittenbg. o. Dr. 1546. 8 nn. Bl. -
5.) Luther, M., Allquot epistolae. O. O. u. Dr. 1549. 28 nn. Bl. - 6.) Cicero, Oratio
pro L. Murena annot. Ph. Melanchthonis. Köln, M. Gymnicus, 1545. 39 nn. Bl. - 7.)
Sabinus, G., Oratio in funere Dominae Dorotheae... Brandenburgensis. Wittenb. V. Creu-
zer, 1548. 14 nn. Bl.- 8.) Melanchthon, Oratio recitata cum decerneretur gradus magi-
stri... Wittenb. o. Dr. 1548.- 12 nn. Bl. - 9.) Cruciger, C., Oratio ab Erasmo. Rhein-
holt Wittenb. V. Creuzer, 1549. 16 Bl. - 10.) Melanchthon, Collatio locorum de con-
solatione ex philosophia & doctrina christiana a Wittenb., o. Dr., 1549. 8 nn. Bl. -
11.) Rhau, G., Epitaphia in obitum Jo. Rhau. M. Titelbordüre. O. O. u. Dr. 1548. 8 nn.
Bl.
-

ORATIO IN

FVNERE REVE

RENDI VIRI D. MARTINI

Lutheri, recitata à Phia

sippo Melana

thone.

VITEBERGAE.

ANNO M. D. XLVI

AK

ORATION

IVNERE REVA

FRIDRICH D. MARTINI

1800

Melano

an 63 A. 799

VITBERGAL

ANNO M. D. XLV

Z5

ORATIO IN FVNERE REVE

RENDI VIRI D. Marti-
ni Luthe.

TSI IN HOC
PVBLCO LVCTV
mea uox dolore & lachry-
mis impeditur : tamen in
tanta frequentia aliquid di-
cendum fuit, non ut ab Eth-
nicis fiebat, tantum de mortui laudibus, sed potius ad
commonefaciendum cœtum de miranda gubernatio-
ne & perculis Ecclesiæ, ut qua de re angi, quas res
præcipue expetere, ad quæ exempla dirigere uitam
debeant, iuniores cogitent. Etsi enim homines pro-
phani in tanta confusione uitæ temere omnia & ca-
su ferri arbitrantur : tamen nos multis perspicuis
Dei testimonijs confirmati seiungamus Ecclesiam à
prophana multitudine, & statuamus uere eam regi
& seruari diuinitus : & eius politiam recte aspiciamus,
agnoscamus ueros gubernatores, et eorum cura

F ij riculum

riculum consideremus, & eligamus duces & doctores idoneos quos quidem & pie sequamur & ueneremur. De his tantis rebus & cogitari & dici necesse erit quoties Reuerendi uiri D. Martini Lutheri carissimi patris & præceptoris nostri mentio fiet, quem etiamsi multi prophanæ homines acerbissime oderunt: tamen nos qui scimus fuisse ministrum Euangelij diuinitus excitatum amemus ac probemus, & testimonia colligamus quæ ostendunt eius doctrinam non esse sedeticiosas opiniones sparcas cæco impetu, ut homines Epicurei iudicant.

Et si igitur in his orationibus quæ tali loco habentur multa de ornamentis priuatis eorum qui laudantur dici solent: tamen ego ea parte orationis relicta, tantum de hoc præcipuo loco dicam, uidelicet, de munere Ecclesiastico. ita enim bonæ mentes semper statuent. Si doctrinam in Ecclesia salutarem & necessariam illustrauit, Deo gratias agendas esse, quod eum excitauerit, & ipsius labores, fidem, constantiam, & cæteras uirtutes laudandas esse, ac memoriam eius bonis omnibus charissimam esse.

Sit igitur hoc orationis nostræ initium. Sedet, ut Paulus inquit, filius Dei ad dextram æterni Patris, &

tris, & largitur bona hominibus, id est, uocem Euangelij & Spiritum sanctum, quæ ut impertiat, excitat Prophetas, Apostolos, Doctores, & Pastores, & hos sumit ex hoc nostro, id est, discentium cætu, qui legunt, audiunt, amant scripta Prophetica & Apostolica. Nec tantum illos uocat ad hanc militiam, qui tenent ordinariam potestatem, sed sæpe illis ipsis bellum infert per Doctores ex alijs ordinibus delectos. Estq; iucundum & utile spectaculum intueri Ecclesiam omnium ætatum, & considerare bonitatem Dei, qui subinde salutare doctores ita continuato ordine misit, ut tanquam in acie prioribus cedentibus mox alij in horum uestigia insisterent.

Nota series est primorum patrum, Adæ, Seth, Enoch, Mathusalem, Noe, Sem, hoc uiuo & in uicinia Sodomorum habitante cum iam oblita gentes Doctrinæ Noe & Sem, passim idola colerent excisatus est Abraham ut esset collega Sem, & socius huius summi operis propagandæ ueræ doctrinæ. Huic successerunt Isaac, Iacob, Ioseph, qui in uniuersa Aegypto, quæ tunc fuit florentissimum regnum toto orbe terrarum, doctrinæ Lucem accendit. Deinde Moses, Iosue, Samuel, Daud, Elias, Eliseus, quem audiuit Esaias. Esaiam Ieremias, Hunc Daniel. Danie-

lem Zacharias. Deinde Esdras, Onias. Post hunc
Maccabei. Deinde Simeon. Zacharias, Baptista,
Christus, Apostoli. Hanc continuam seriem uuat
aspicere, quæ est illustre testimonium præsentie
Dei in Ecclesia.

Ac post Apostolos sequitur agmen, quod et si
fuit imbecillius: tamen dei testimonijs ornatum est.
Polycarpus, Irenæus, Gregorius Neocæsariensis,
Basilius, Augustinus, Prosper, Maximus, Hugo,
Bernardus, Tauterius, & alibi alij. Etsi enim hæc
postrema senectus squalidior est: tamen Deus sem-
per aliquas reliquias seruauit. Et lucem Euangeliij
splendidiorem accensam esse uoce Lutheri man-
ifestum est.

Annumerandus est igitur illi pulcherrimo
agmini summorum uirorum, quos Deus ad colligen-
dam & instaurandam Ecclesiam misit, quos quidem
præcipuū florem esse generis humani intelligamus.

Fuerint sane magni uiri Solon, Themistocles,
Scipio, Augustus, & similes, qui magna imperia
uel constituerunt uel rexerunt: tamen longe infe-
riores sunt his nostris quibus Esaias, Baptista, Paulus,
10, Auo

10, Augustino, Luthero.

Hæc uera discrimina intelligere nos in Ec-
clesia decet.

Quæ igitur res magnæ & ueræ à Luthero
patefactæ sunt, quæ ostendunt eius curriculum lau-
dandum esse? Clamant enim multi turbatam esse Ec-
clesiam, & controuersias inextricabiles sparsas esse.
His respondeo talem esse gubernationem Eccle-
siæ. Cum spiritus sanctus arguit mundum, dissidia
propter impiorum pertinaciam oriuntur, & culpa
est eorum qui audire filium Dei nolunt, de quo cœ-
lestis Pater inquit: Hunc audite. Lutherus ueram &
necessariam doctrinam patefecit, fuisse enim tene-
bras in doctrina de poenitentia densissimas manife-
stum est. His discussis ostendit, quæ sit uera poeniten-
tia, & quis sit portus, quæ firma consolatio mentis,
quæ expauit sensu iræ Dei. Illustrauit Pauli doctri-
nam quæ ait, fide iustificari hominem. Ostendit dis-
crimen Legis & Euangelij, iusticiæ Spiritus, & po-
liticæ. Ostendit & ueram inuocationem Dei, ac totam
Ecclesiam ab Ethnico furore reuocauit, qui fingit
Deum inuocari etiam si mentes Academica dubi-
tatione oppressæ fugiant Deum. Iussit fide & bo-
na conscientia fieri inuocationem, & quidem ad uniu-
ersum mediatorum.

F iiii

mediatores

meditatore[m] filium Dei sedentem ad dextram e-
terni patris & interpellantem pro nobis, deduxit
nos, non ad statuas aut homines mortuos ut horribili
furore homines impij statuas & homines mortuos
inuocant.

Monstrauit & alia uera officia Deo grata, &
uitam ciuilem ita ornauit & munuit, ut nullius un-
quã literis ita ornata & munita sit. Deniq[ue] sciunxit
à necessarijs operibus puerilem pedagogiam huma-
narum ceremoniarum, & ritus, ac leges impediens
tes ueram inuocationem Dei. Et ut illustrata doctri-
na cœlestis propagaretur ad posteritatem, uertit in
linguam Germanicam Prophetica & Apostolica
scripta tanta perspicuitate, ut hæc ipsa uersio plus
lucis adferat lectori, quam pleriq[ue] commentarij.

Adiunxit & ipse multas enarrationes quas
longe antecellere omnium enarrationibus quæ ex-
tant Erasmus etiam affirmare solebat. Et, ut scribi-
tur, de instaurantibus Hierosolymã altera manu eos
œdificasse, altera gladium tenuisse: ita ipse & præli-
abatur cum hostibus ueræ doctrine, & simul enar-
rationes plenas doctrine cœlestis condebat. Et mul-
torum conscientijs opem tulit pijs consilijs.

Cumq[ue]

Cumq; magna pars doctrinæ supra huma-
num conspectum posita sit, ut doctrina de remissione
peccatorum & fide, necesse est fateri à Deo erudi-
tum esse, ac multi ex nobis uiderunt eius luctas in
quibus didicit: fide statuendum esse nos & recipi &
exaudiri à Deo.

Semper igitur in omni eternitate bonæ men-
tes beneficia quæ Deus Ecclesiæ per Lutherum de-
dit celebrabunt. Et primum Deo gratias agent. De-
inde & ipsius uiri laboribus multum debere se præ-
dicabunt, etiam si homines athei qui totam Ecclesiam
rident hæc κατ'ορθώματα iudicant esse inanem
ludum aut furorem.

Nec inextricabiles disputationes motæ sunt,
nec contentionis pomum, ut aliqui falsè dicunt Ec-
clesiæ obiectum est, nec proposita σφίγγε & enig-
mata. Nam sanis & pijs et non calumniöse iudican-
tibus, facile est collatis sententijs uidere quæ con-
gruant cum cœlesti doctrina, quæ non congruant.
Imo in omnium piorum mentibus has controuersias
iam diiudicatas esse non dubium est. Quia cum Deus
conspici se & uoluntatem suam in sermone prophe-
tico & Apostolico uelit, in quo se patefecit, non ex-
F v istimandum

istimandum est sermonem illum ambiguum esse, ut
folia Sybillæ.

Sed aliqui non mali tamen questi sunt asse-
riorem fuisse Lutherum quam debuerit. Nihil dis-
puto in alterutram partem, sed respondeo id quod
Erasmus sæpe dixit: Deus dedit huic postrema æ-
tati propter morborum magnitudinem acrem me-
dicum. Cumq; tale organum aduersus hostes uerita-
tatis superbos & impudentes excitaret, ut ad ieremi-
am inquit: Ecce dedi uerba mea in ore tuo, ut destrua-
as & ædifices, & uoluerit eis tanquam hanc Gorgo-
nem obijcere, frustra expostulant illi cum Deo. Nec
regit Deus Ecclesiam humanis consilijs, nec uuit
organa sua prorsus similia esse. Illud autem com-
mune est, ut mediocria & moderata ingenia impe-
tus ardentiores seu bonos seu malos minus probent.
Vidit Aristides Themistoclem ingenti motu ani-
mæ res magnas suscipere & feliciter gerere. Et si
autem felicitatem gratulabatur Reipub. tamen in-
citatum illius animum ex eo carsu reuocare stude-
bat.

Nec ego hoc nego, peccare interdum uehe-
mentiores impetus, nemo enim in hac naturæ infra-
mitate prorsus sine labe est. Interim tamen, si quis ta-
lis est.

lis est, ut ueteres de Hercule, Cimone, et alijs dixerūt,
ἀκομψὸς καὶ ἀγαθὸς, ἀλλὰ τὰ μέγιστα ἀγαθὸς,
uir bonus & laude dignus est. Ac in Ecclesia si, ut
Paulus inquit, recte militant, retinens fidem & bo-
nam conscientiam, Deo placet, & à nobis ueneran-
dus est.

Talem fuisse Lutherum scimus. Nam & con-
stanter doctrinae puritatem defendit, & conscientiae
integritatem retinuit. Nullae uagae libidines unquam
in eo animaduersae sunt, nulla seditiosa consilia, imo
autor potius aliquoties fuit abijciendorum armorū,
non miscuit causis Ecclesiasticis artificia augendae
potentiae uel suae, uel suorum. Hanc & sapientiam &
uirtutem esse iudico tantam, ut sola humana diligen-
tia accersi posse non uideatur. Sed diuinitus etiam
frenari animos oportet praesertim acres excelsos,
ardentes qualem omnino Lutherum fuisse res ostendit.

Quid dicam de ceteris eius uirtutibus? Saepe
ipse interueni cum lachrymans preces suas pro
tota Ecclesia dixit. Sumebat enim sibi fere quotidie
certū tempus ad Psalmos aliquos recitandos, quibus
sua uota gemens & lachrymans miscebat, ac saepe
dixit se succensere istis qui aut propter ignauiam,
aut propter occupationes dicunt satis esse solo ge-
mitu pre-

mitu precari. Ideo formæ nobis diuino consilio præscriptæ sunt, inquit: ut lectio mentes accendat, imo ut uox etiam profiteatur, quem Deum inuocamus.

Itaq; cum multæ graues deliberationes de periculis publicis sepe inciderint animaduertimus eum ingenti animi robore præditum fuisse minimeq; φοφοδῆν, nec ullis unquam fractum terroribus. Nitebatur enim sacra ut dicitur ancora, id est, auxilio Dei, nec fidem excuti sibi patiebatur.

Ceterum & acie mentis tantum ualebat, ut unus in obscuris rebus maxime uideret quid conduceret. Nec erat, ut multi putant, negligens in consideranda Repub. aut inspiciendis aliorum uoluntatibus. Sed & Rempub. norat, & omnium cum quibus uiuebat sensus ac uoluntates: sagacissime perspiciebat. Et quanquam ingenij uis acerrima erat: tamen audissime legebat scripta Ecclesiastica uetera & recentia, & omnes historias quarum exempla singulari dexteritate ad præsentia negocia transferebat.

Eloquentiæ uero ipsius perpetua monumenta extant, qua par fuit, haud dubie ijs, in quibus uis oratoria summa fuisse existimatur.

Talcm

Talem uirum summa ui ingenij preeditum, in-
structum doctrina longo usu exercitatum multis
excellentibus & heroicis uirtutibus ornatum, ac à
Deo ad Ecclesie instaurationem delectum, deniq;
complexum nos omnes paterno animo, ex hac nostra
consuetudine euocatum esse, nostra causa merito do-
lemus. Sumus enim similibi orphanis prestanti &
fideli patre orbati. Sed quia Deo obtemperare neces-
se est, memoriam tamen uirtutum & beneficiorum
ipsius apud nos interire non sinamus. Sciamus fuisse
eum organum Dei salutare, & eius doctrinam stu-
diose discamus. Virtutes etiam nobis necessarias pro
nostra mediocritate imitemur, timorem Dei, fidem,
& ardorem in inuocatione, integritatem in ministe-
rio, castitatem, diligentiam uitandi seditiosa consilia,
cupiditatem discendi. Utq; de cæteris pijs governa-
toribus Ecclesie quorum extant historie sæpe mul-
tumq; cogitandum est, de Ieremia, de Baptista, de
Paulo, ita sæpe huius uiri doctrinam & cursum con-
sideremus, & gratiarum actionem & precationem
adiungamus, quod nunc quoq; in hac frequentia fieri
decet. Mecum igitur uera pietate animorum dicite:

GRATIAS agimus tibi omnipotens Deus, eterne
Pater domini nostri Ihesu Christi, conditor
Ecclesie

Ecclesie tue, una cum filio tuo eo æterno domino
nostro Ihesu Christo & spiritu sancto, sapiens, bone,
misericors, iudex, uerax, fortis & liberrime, quod
colligis filio tuo hæreditatem ex genere humano, &
seruas Euangelij ministerium, & nunc quoq; per
Lutherum instaurasti, ac ardentibus uotis precamur,
ut deinceps Ecclesiam & serues & regas, & obse-
nes in nobis ueram doctrinam, sicut Esaias de suis
discipulis precatur, & nostras mentes spiritu sancto
tuo accendas, ut te recte inuocemus, & mores nos-
tros pie regamus.

Deinde quia magnorum gubernatorum in-
teritus sæpe denunciant posteritati poenas, uos ob-
testamur ego & omnes quibus docendi munus com-
mendatum est, ut de periculis orbis terrarum cogi-
tetis. Alibi Turci grassantur, alibi mirantur bella
domestica alij hostes, passim etiam magna est ingeni-
orum petulantia, quæ præsertim postquam Lutheri
censuram uereri desinent, maiori audacia doctrinam
recte traditam corrumpent.

Hæc mala ut Deus auertat, diligentiores
simus in regendis moribus & studijs semperq; in-
fixam hanc sententiam animis teneamus, tantisper
donec

donec puram Euangelij doctrinam retinebimus ad
dicimus, discemus, amabimus, fore nos Dei domicili-
um & Ecclesiam, sicut inquit filius Dei. Si quis
diliget me, sermonem meum seruabit, & pater meus
diliget eum, & ad eum ueniet, & mansionem
apud eum faciet. Hac nos amplissima promissione
ad discendam doctrinam coelestem accendamus, &
sciamus propter Ecclesiam seruari genus humanum
& politias, & illam aeternitatem futuram mentibus
intuamur, ad quam nos Deus uocauit, qui qui-
dem nec frustra se tam illustribus testimo-
nijs patefecit, nec frustra filium misit,
sed uere diligit & curat haec
beneficia magna-
cientes.

DIXI.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

DIXI

31 02438 1 031

BLB

Badische Landesbibliothek
Karlsruhe

QVES

LIBEL

DE VIT